

Al cincilea rol pentru Elena Moșuc la Scala din Milano

(Costin Popa – 3 iulie 2015)

Aplauze pentru Elena MOȘUC
(Foto Teatro alla Scala)

Violetta din „Traviata”, Gilda din „Rigoletto”, Luisa din „Luisa Miller”, Micaëla din „Carmen” au fost cele patru importante personaje interpretate de renumita soprană Elena Moșuc în ultimii opt ani, pe scena legendarului teatru Scala din Milano. Li s-a adăugat de curând, la început de vară, Lucia di Lammermoor din opera omonimă donizettiană, consfințind prin cele cinci roluri un parcurs de excepție, o împlinire onorantă, cu caracter de unicitate între cântăreții români contemporani, dar și într-o perspectivă istorică de 35 de ani. Stau mărturie arhivele electronice ale teatrului.

După mult Verdi arhetipal și un Bizet, poate că „Lucia di Lammermoor” era opera cea mai așteptată pe care Elena Moșuc avea s-o interpreteze pe scena de la Piermarini (cum mai este cunoscut teatrul, după numele celebrului arhitect), dată fiind reputația de mare soprană belcantistă care îi aureolează cartea de vizită. Din anul 1983, rolul nu mai fusese interpretat acolo de către o româncă, glăsuiesc arhivele.

8 iunie 2015

O seară încheiată cu îndelungi aplauze și ovații la adresa interpreților, protagonistei, dirijorului, ansamblurilor. O seară al cărei succes, aveam să constat, l-a depășit pe cel al premierei care i-a urmat, dpticul „Cavalleria rusticana” – „Paiate”.

Elena Moșuc a cântat măiestrit, etalându-și toate potențele glasului care acum, pe vârful carierei, am mai notat, sună și mai bogat, și mai rotund, în condițiile în care păstrează ușurința abordărilor spectaculoase a pasajelor de coloratură, extensia supra-acută. Strălucirea de sunet este perpetuă, pătrunderea vocii în marea sală, fără reproș. Sunt daruri native care nu ar fi fost suficiente dacă nu ar fi fost prezentate în veșmânt artistic, de interpretare, într-o lectură abundentă în lirism seducător, care frizează supremul ideal, modelul de tălmăcire belcantistă romantică.

Elena MOȘUC
(Foto Teatro alla Scala)

Delicată și evocatoare a funestelor amintiri, a apropiatei întâlniri cu iubitul Edgardo a fost cavatina din primul act, în care frazele muzicale au fost modelate continuu, cu mlădioase expresii în pianissimo – marea specialitate a sopranei pe întreg ambitusul – care se suprapun vibrantului glas, cu lungimi ale arcului melodic într-un legato exemplar, omogen, cu atacuri sonore moi și velurate. Am regăsit toate rafinementele știute din prestațiile artistei. Lucia Elenei Moșuc a fost marcată pe tot parcursul tramei de apăsarea amintirilor răscolitoare, chiar în singura scenă luminoasă a operei – duetul cu Edgardo -, un conduct care a guvernat dramaturgic și a motivat tragicul deznodământ. Peste nefericita eroină, destinul sumbru a planat permanent.

După un duet cu Enrico, atât cutremurător cât și disperat redat, după emoționanta întâlnire cu Raimondo, după o scenă zguduitoare a căsătoriei, aria „nebuniei” a venit cu atmosferă parcă ireală, creată din culori și nuanțe vocale, în sonorități plutitoare în neant, imponderabile. Asocierea glasului Elenei Moșuc cu cristalul pur al Glasharmonicii (păcat că nu am găsit numele instrumentistului în programul de sală) a fost impecabilă.

Cu joc de scenă plin de implicare, cu cânt în poziții imposibile (culcată pe spate), trăirea artistei a fost totală.

Vittorio Grigolo, tenorul pasional și ardent

Vittorio Grigolo și Elena
MOȘUC
(Foto Teatro alla Scala)

De la prima intrare în scenă, în duetul cu Lucia, tânărul italian a cucerit prin expansivitate și temperament în rolul Edgardo. Cu alură și atitudine charismatică de „latin lover”, torid și sincer, a evoluat neobosit pe platou, a dăruit secvențe de intens dramatism în confruntarea cu dușmanii săi (sextetul și stretta din finalul actului secund sau tabloul „turnului”), a impresionat în marea scenă finală.

Poate că nu timbralitatea intrinsecă și culoarea vocii ies în primul rând victorioase (în duetul cu Lucia, am sesizat chiar unele opacizări de sunet), dar artistul stăpânește la perfecțiune stilul romantic, pe care îl servește cu frazare inspirată, avântată, pigmentată cu accente potrivite. Picură pe alocuri (scena morții), prin lirism captivant, așa-zisa „lacrimă” în glas, ceea ce nu este puțin lucru.

Partenerii cuplului Moșuc – Grigolo

Gabriele Viviani și Elena
MOȘUC
(Foto Teatro alla Scala)

Cu glas frumos înzestrat cu armonice, masivul bariton italian Gabriele Viviani (Enrico) a cântat cu mare aplomb în toate secvențele, cu intuiție a frazei donizettiene și a conturat un personaj dur și neiertător, balansat – în duetul cu Lucia – între insinuări șerpești și violență de adresare. Legato-ul în expunerea liniei vocale a funcționat bine, dar câteva sunete mai „deschise” sau acute când prea vibrante, când mai „drepte”, s-au strecurat în primele două acte. În orice caz, un Enrico valabil, solid dimensionat.

Ucrainianul Alexander Tsymbalyuk (Raimondo) a venit cu o voce de bas de rară generozitate, a frazat fluid și elegant, în sonorități bogate și calde.

Arturo a fost Juan José de León, născut în Statele Unite ale Americii, un autentic „tenore di grazia” cu timbru plăcut, dar cu un ușor „capreto” în cânt și unele intonații injuste.

Pe afiș au figurat, în alte roluri, soprana Chiara Isotton (Alisa) și tenorul Edoardo Milletti (Normanno).

Marea orchestră a Scalei din Milano

Este ea însăși o legendă. Forțată de Arturo Toscanini în prima parte a veacului trecut, menținută de arta unor alți dirijori faimoși, foști directori muzicali, printre care îi numesc pe Tullio Serafin, Victor de Sabata, Carlo Maria Giulini, Gianandrea Gavazzeni, Claudio Abbado, Riccardo Muti, ansamblul instrumental al Scalei își datorează reputația și singularitatea între teatrele mari ale lumii printr-o extraordinară calitate de sunet. Un sunet omogen, învăluitor, venit dintr-o asamblare simbiotică între partidele orchestrale și, mergând mai departe până la esență, având rădăcinile – sunt convins – în valoarea excepțională a fiecărui instrumentist în parte. Cred că selecția în orchestră, noile apariții ale celor mai tineri, se face exclusiv prin integrarea perfectă în sonoritățile istorice ale ansamblului. „I professori d’orchestra” – denumire din cele mai vechi timpuri a instrumentiștilor Scalei – nu-și dezmint titlatura și... apelarea. Într-adevăr, chiar sub acest nume, aveam să constat, sunt chemați cu respect prin difuzoare la pupitre. O orchestră în care simfonismul este pliat la perfecțiune genului liric.

Dirijorul italian Stefano Ranzani a ales versiunea absolut integrală a operei, inclusiv scena „turnului”, a condus în deplină conjuncție cu stilul donizettian, cu tempi potriviți – poate uneori prea lenți, dar care au distilat discursul melodic -, cu preocupare pentru buna însoțire a vocaliștilor. De la Preludiul maestos dar sumbru, funebru și contrastant, trecând prin dinamicul tablou al „sextetului”, a ajuns la sonorități de catedrală în marea scenă ce precede aria „nebuniei”.

Corul a arătat că deține aceleași coordonate de omogenitate cu orchestra. Pregătirea de către venerabilul maestru Bruno Casoni, de 13 ani director al ansamblului – dar parcă de o viață – s-a dovedit fără reproș.

Producția...

... a fost împrumutată de la Metropolitan Opera din New York. Datează din 2007 și îi aparține regizoarei Mary Zimmerman (pentru reluarea scaligeră a lucrat Patrizia Frini), secondată de Daniel Ostling (decoruri), Mara Blumenfeld (costume), T.J. Gerckens (lumini) și Daniel Pelzig (coregrafie „muncită” la Scala de Massimiliano Volpini). O viziune întrucâtva clasică, transpusă însă la început de secol XX, supusă coerent expunerii riguroase a tramei, cu câteva inovații mai mult sau mai puțin de interes: descrierea pleonastică a istorisirii Luciei în cavatină, aranjarea invitațiilor pentru fotografia de nuntă... Sensibilă și tulburătoare a fost apariția Luciei în chip de fantomă, când Edgardo își cântă ultimele măsuri, cu ultima răsuflare. Costumele au fost frumoase, adecvate epocii alese, luminile au subliniat bine ambientul.

Un joc de scenă expresiv a fost indus celor de pe platou, prin meritul regizoarei.

Sigur că, precum în alte montări moderne ce propun mutația temporală, rămâne conflictul cu libretul lui Salvatore Cammarano, cu modalitatea de expresie emanată de scriitura lui Gaetano Donizetti. Dacă îl acceptăm, rămâne să ne situăm în cadrul „noii convenții” pe care o presupune conceptul de „Regietheater”.

Notez la final că „Lucia di Lammermoor” din stagiunea 2014-2015 a fost înscrisă, alături de alte titluri, în programul special „La Scala per Expo” ce leagă marele teatru de Expoziția Universală Milano 2015.

După marele succes al Elenei Moșuc, sper că și alte roluri, noi sau vechi, o așteaptă pe soprana româncă la Teatro alla Scala.